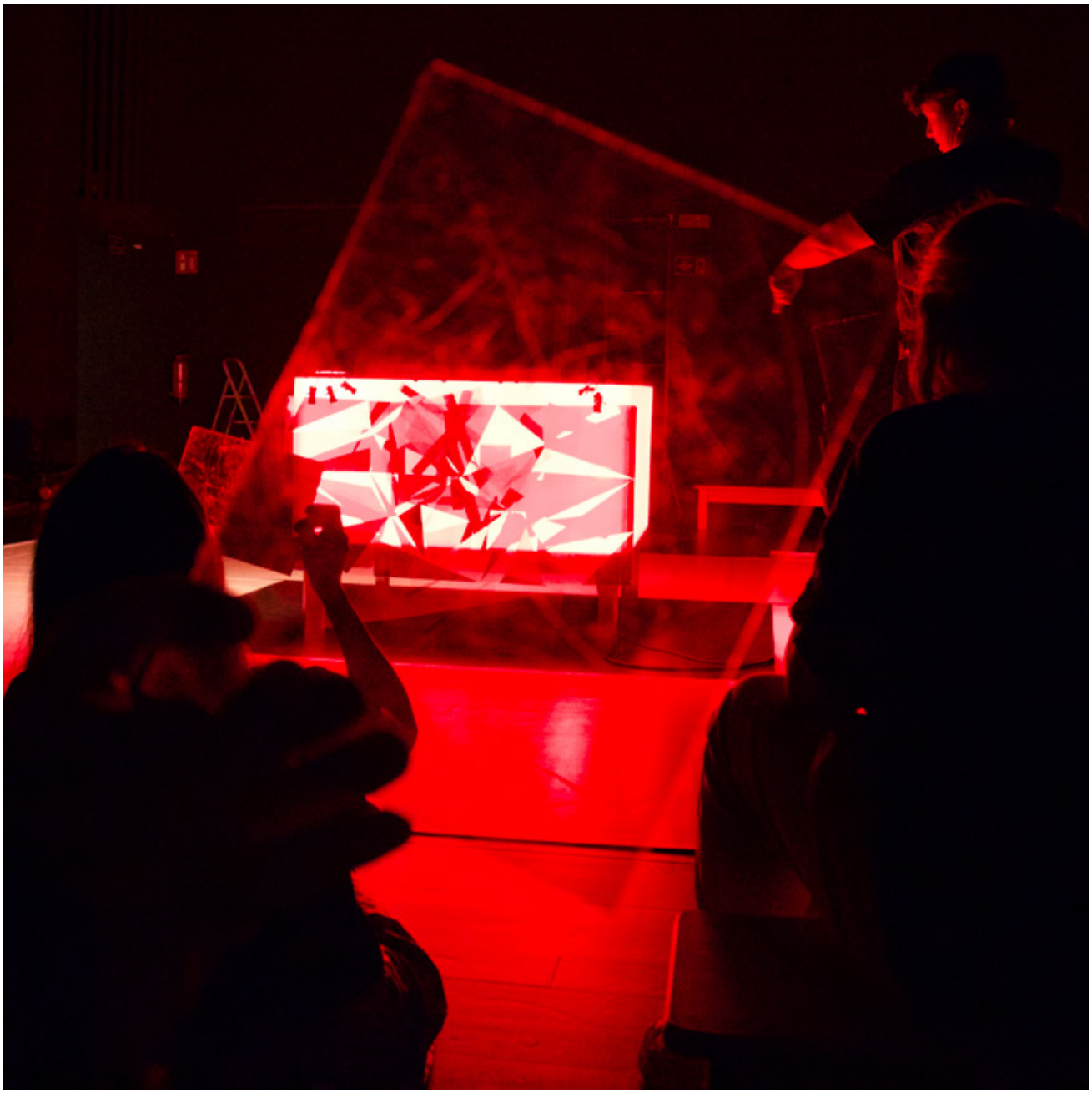

© Santiago Bauche / Imaginart

OBERTURA
DOSSIER DE PETITES CRÍTIQUES

lliure

TEMPORADA 26—27

INTRODUCCIÓ A LES PETITES CRÍTIQUES — 3

ABANS DE VENIR A VEURE L'ESPECTACLE — 5

LÈXIC RELACIONAT AMB L'ESPECTACLE — 8

PREGUNTES SOBRE L'ESPECTACLE — 12

PROPOSTES DE TREBALL — 14

MÉS PROPOSTES DE TREBALL — 17

INTRODUCCIÓ A LES PETITES CRÍTIQUES

Les **Petites crítiques** són un material d'acompanyament que vol apropar la noció de la crítica teatral als infants, no per formar crítics professionals sinó perquè les eines que fa servir la crítica fomenten una actitud activa de l'espectador que ens sembla imprescindible d'incentivar. Despertar el sentit crític permet mirar món d'una altra manera, més enllà del teatre. Ajuda a qüestionar-se les coses, a entendre la complexitat i la confrontació d'idees. També és un exercici per (re)pensar l'obra, tornar a l'experiència des de l'anàlisi fent l'acció de rememorar allò viscut. Per aconseguir-ho, els dossiers de **Petites crítiques** relacionen els espectacles programats amb determinats aspectes del llenguatge escènic.

© Santiago Bauche | Imaginart

OBERTURA

PRESENTACIÓ

Al centre de l'espai, els convidats que fan de públic; davant seu, una petita caixa que fa de teatre i, dins de la, caixa… és tan fosc que no s'hi veu res. Però si t'hi fixes bé, potser sí que hi veus alguna cosa. Sents aquest xiuxiueig? Què hi ha? Apareix i desapareix suaument. Cada vegada està més present, cada vegada més a prop. La llum, el so… cada vegada més presents. Més i més i més. I de cop, no saps com… però ha passat. Hi has entrat. Ets dins. Mires. Escoltes. Ara tot pot començar.

Obertura és un espectacle que utilitza la llum i la música per convidar els espectadors a viure l'art escènica d'una manera molt propera, immersiva i participativa. L'espectacle explora la diferència aparent entre allò tangible i allò intangible. Obertura ens convida a viatjar explorant el salt que hi ha entre allò que veiem i toquem, i allò que percebem però no podem explicar.

TREBALL AMB L'ESPECTACLE

Amb aquest espectacle volem parlar de l'experiència a través dels sentits, els colors, la llum i la imaginació. Però també dels conceptes i les eines de la posada en escena pròpia de l'espectacle, com les referències a l'art abstracte, els jocs amb la llum i el dispositiu escènic. Per això trobareu en aquest dossier un recull de lèxic relacionat específicament amb aquests i d'altres aspectes de l'espectacle. Hi ha també una sèrie de preguntes i propostes de treball perquè pugueu fer-ne reflexió i valoració amb l'alumnat més enllà de la primera impressió –el m'agrada/no m'agrada, i recollir-les en una proposta creativa per als infants, o per crear-vos les vostres pròpies propostes.

AUTORIA, DIRECCIÓ I ESPAI ESCÈNIC
10 Hz
ESPAI LUMÍNIC
Jou Serra
MÚSICA I ESPAI SONOR
Joan Cot Ros
PRODUCCIÓ
Festival Internacional d'Arts per a la Primera Infància elPetit, laSala Centre de Creació per a les famílies i Teatre Lliure

IDIOMA
Sense text
EDAT RECOMANADA
De 3 a 6 anys (I3, I4, I5)
LLOC
Centre educatiu
DURADA APROXIMADA
35'

ABANS DE VENIR A VEURE L'ESPECTACLE

Abans de veure l'obra, us recomanem que prepareu l'experiència amb les propostes següents. També podeu revisar les paraules del lèxic d'aquest dossier per anticipar-vos i entendre millor el món que proposa l'espectacle.

CONVERSES PRÈVIES

Abans de venir al teatre podeu parlar dels temes que sortiran a l'obra, així anireu entrant al seu univers i, a més, després de la funció podreu reprendre la conversa i veure què us ha aportat de nou, què heu descobert, què heu après...

Podeu proposar preguntes com ara: què és la llum? I la foscor? La llum i la foscor són silencioses o diries que estan plenes de sons? Es pot jugar amb la llum? Què és un reflex? Creus que es pot explicar una història sense paraules? Una classe es pot convertir en un teatre?

ALGUNES ACTIVITATS

Podeu començar a fer algunes activitats que juguin amb els recursos i elements que es trobaran a l'obra.

EXPERIMENTAR AMB LLUM I OMBRA

— En una paret, projecteu l'ombra de diversos objectes o de les pròpies mans davant d'una llanterna. Observeu com les ombres canvien de mida si apropem o allunyem la llanterna, o si apropem i allunyem l'objecte. També podem buscar angles diferents de projecció i observar com les ombres canvien de forma.

— Podeu posar paper de cel·lofana de colors per filtrar les llanternes i veure com canvia la llum. Què us suggereix quan la llum és d'un color o d'un altre? Quin espai evoca? Quina emoció?

— Ara podeu provar d'afegir-hi sons o paraules. Projecteu l'ombra de diversos objectes (podeu jugar amb diferents opacitats i formes) i fer sons o paraules que acompanyin el moviment. Podeu repartir els rols, de manera que una part del grup projecti la llum, una altra mogui els objectes i l'altra faci els sons.

EL TEATRE A L'ESCOLA

Anar al teatre és una vivència que ens aporta molt en molts aspectes. És un lloc on ens podem reconèixer a nosaltres mateixos i també entendre millor el món que ens envolta. Les històries i les imatges que veiem dalt de l'escenari ens conviden a pensar, a fer-nos preguntes i a mirar les coses des d'una altra perspectiva. Submergir-nos en el teatre ens ajuda a desenvolupar el pensament crític i a comprendre més a fons tant la realitat com la nostra pròpia manera de sentir i veure la vida.

En aquest cas, no us desplaçareu al teatre sinó que el teatre es desplaçarà a la vostra escola. Però el ritual és el mateix. Prepareu-vos per viure una experiència que us farà emocionar, somiar i descobrir noves sensacions.

Perquè tots puguem passar-ho bé i aprofitar al màxim aquesta activitat, és important recordar algunes coses:

Escoltar i mirar amb molta atenció: Quan comença la funció, cal deixar-se endur pel que passa. Pareu bé l'orella a les veus, observeu els moviments, fixeu-vos en els materials i en els efectes de llum. Si estem en silenci, podrem captar tots els petits detalls.

Expressar les emocions en el moment adequat: Quant veiem una obra de teatre passen moltes coses que ens poden fer riure, emocionar-nos o sorprendre'ns, i és fantàstic sentir-ho així! Però hem de recordar no interrompre l'espectacle quan ho fem.

Respectar els actors i la resta del públic: Els artistes treballen de valent perquè tots gaudim de la seva feina. Si fem soroll o xerrem durant l'obra, podem distreure'ls i també impedir que la resta gaudeixi tranquil·lament de la funció.

Aplaudir al final: Quan s'acaba l'espectacle, és costum que el públic aplaudeixi per agrair a tots els artistes la seva dedicació i esforç.

Tenir cura de l'espai: Quan anem al teatre hem de respectar les butaques, el terra, les instal·lacions i les persones que hi treballen o hi assisteixen. Així, tots podrem tornar-hi i trobar-lo en bones condicions. En aquest cas, haurem de respectar l'espai de l'escola (com ho fem sempre) així com el material, els artistes i les persones que vindran a treballar-hi per tal que puguem gaudir d'aquesta activitat.

LÈXIC RELACIONAT AMB L'ESPECTACLE

ART ABSTRACTE

Hi ha artistes que, quan dibuixen o pinten, no sempre representen allò que veuen al seu voltant. Juguen amb els colors, les formes i les línies per crear imatges ben diferents.

Alguns, com Piet Mondrian, Josef Albers, Willys de Castro, Carmen Herrera, Julio Le Parc o Bridget Riley, han creat obres amb formes geomètriques, línies i molts colors. Són obres abstractes perquè no representen persones, animals o paisatges tal com els veiem a la realitat. Quan les mirem, cadascú hi pot descobrir imatges i idees diferents.

A *Obertura*, en Joan i en Jou s'han inspirat en aquests artistes per jugar amb els colors i les formes. Hi trobareu triangles, cercles, quadrats i rectangles que es mouen, es transformen i creen imatges sorprenents. Perquè l'art també pot ser un joc: només cal mirar, imaginar i deixar-se sorprendre!

LLUM

La *llum* ens permet veure tot el que tenim al voltant. Sense llum, viuríem a les fosques.

La llum pot venir del Sol, però també la podem fer amb bombetes, llanternes o espelmes. Hi ha llums de molts colors i poden brillar més o menys: com el blau del cel, el taronja del capvespre o la llum blanca d'una bombeta.

També anomenem *llums* alguns objectes que ens il·luminen, com una làmpada, un llum de peu o els llums d'un cotxe.

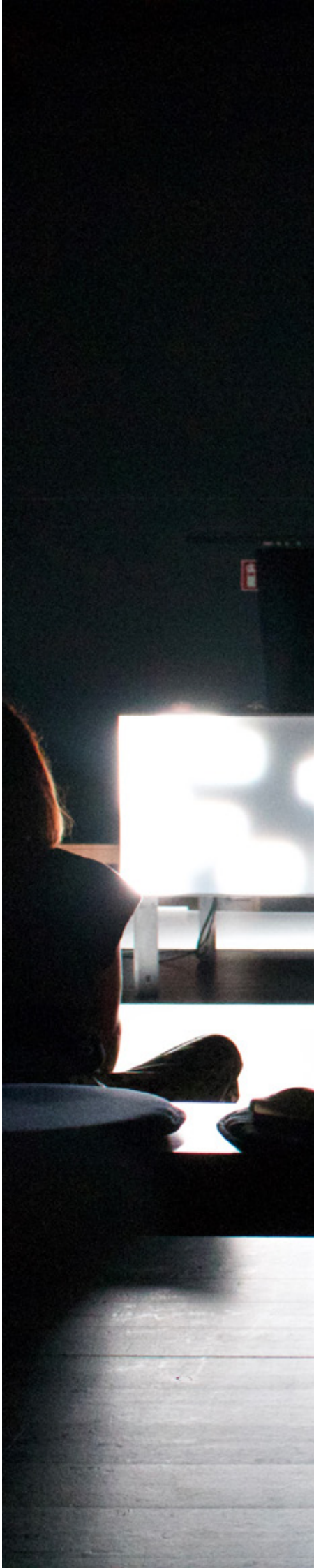
A *Obertura*, la llum és la protagonista. Al principi, en Joan la controla en directe amb una aplicació, des d'on pot canviar-ne els colors, la intensitat i els efectes. Així, jugant amb la llum, fa aparèixer personatges, espais i mons sorprenents.

LLUM POLARITZADA

La llum es mou en moltes direccions i, quan troba alguns materials, hi rebota i canvia de camí. Però sabíeu que podem fer que només passi la llum que es mou en una direcció determinada?

A *Obertura* es fan servir uns filtres especials, anomenats *polaritzadors*, que deixen passar la llum d'una manera determinada. Quan posem un material transparent entre dos d'aquests filtres, poden aparèixer colors que abans no vèiem. Així, allò que semblava transparent i sense color es transforma davant dels nostres ulls.

És com si els filtres fossin capaços de revelar-nos un secret de la llum.
De vegades, només cal mirar d'una manera diferent per descobrir colors que no havíem vist abans.

— TORNAR A L'ÍNDEX

CAIXA ESCÈNICA

La *caixa escènica* és l'espai del teatre on hi ha l'escenari i tots els elements que necessitem per fer un espectacle, com ara les barres d'on pengen els focus i les cortines. Habitualment és negra, perquè així es veuen millor els efectes de la llum. També pot tenir plataformes d'escotilló o trapes (*trampillas*), unes petites portes a terra per on poden aparèixer persones o objectes des de sota l'escenari.

Al Teatre Lliure tenim uns petits teatres anomenats La caixa del Lliure. Són teatrets que viatgen a les escoles perquè els infants hi puguin jugar a fer espectacles. Tenen un escenari, focus i cortines com els d'un teatre de veritat, però en petit. La caixa del Lliure ha servit d'inspiració per construir la caixa escènica d'*Obertura*.

La caixa que veiem a *Obertura* és diferent de les habituals perquè té quatre cares. Això fa que ningú no pugui veure tot l'espectacle, sinó que cadascú en veu només una part. Si ens movem i el mirem des de diferents angles, podem descobrir-hi detalls nous. Però, per més que ens hi fixem, no ho podrem veure tot alhora!

SO

En aquest espectacle no hi ha titelles ni actors que expliquin una història amb paraules. Hi ha llum, *sons* i alguns objectes que ens conviden a imaginar.

Els *sons* ens poden fer sentir emocions, imaginar llocs i inventar històries dins del nostre cap. Al teatre, els sons ens poden ajudar a saber on som, què passa o com se sent un personatge.

A *Obertura*, el so i la llum ens acompanyen en un viatge. Com quan pugem a un tren i mirem el paisatge per la finestra, ens podem deixar sorprendre pels colors, els sons i les imatges que van apareixent. No cal saber on anem: només cal mirar, escoltar i imaginar!

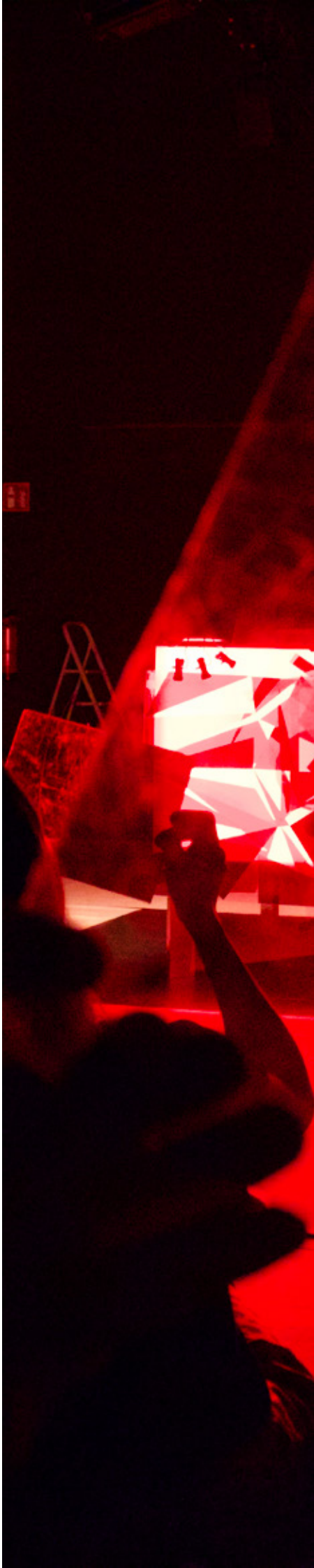
TEATRE PARTICIPATIU

Quan anem al teatre, hi ha persones que fan l'espectacle i persones que el miren: el públic. Però el públic també forma part del que passa a escena! Quan riem, ens espantem, ens emocionem o ens sorprenem, també participem en l'espectacle.

Hi ha moltes maneres de participar-hi. De vegades, mirem i escoltem; d'altres, podem parlar, moure'ns, jugar amb materials o fins i tot pujar a l'escenari!

A *Obertura*, el públic també té un paper important. Al llarg de l'espectacle, el Joan i el Jou ens conviden a apropar-nos, a manipular i a jugar amb diferents materials, com ara les làmines de metacrilat polaritzat o la pantalla petita que ens permet dibuixar a la gran.

— TORNAR A L'ÍNDEX

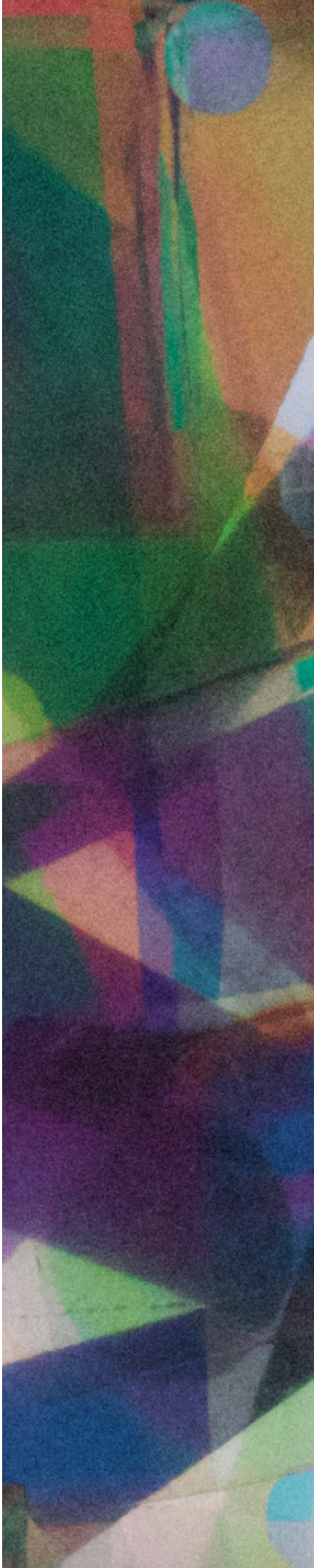

CURIOSITAT

Tenim *curiositat* quan volem saber més coses d'algun tema que ens crida l'atenció. Quan trobem alguna cosa que ens sorprèn, ens poden venir ganes de mirar-la de més a prop, de fer-nos preguntes i d'investigar.

A *Obertura*, la curiositat ens convida a mirar, explorar i descobrir. De vegades, hi ha elements que no podem veure a simple vista, però que hi són. Per exemple, alguns materials semblen transparents i sense color, però quan els mirem a través d'uns filtres especials, apareixen colors i formes que abans no vèiem!

També li passa a en Francesc, del conte que ens expliquen, quan veu una petita llum dins la pantalla apagada del televisor. Què hi deu haver? D'on surt aquella llum? De vegades, una petita sorpresa ens pot despertar moltes ganes de continuar investigant!

— TORNAR A L'ÍNDEX

PREGUNTES SOBRE L'ESPECTACLE

Preguntes sobre l'espectacle

A continuació, us proposem algunes preguntes que us poden anar bé per reflexionar sobre l'espectacle. Teniu informació al glossari que us pot ajudar a raonar les respostes. Es tracta d'una reflexió col·lectiva a l'entorn de l'obra i dels temes que tracta.

— Què és el que més us ha sorprès de l'espectacle?

— Hi ha hagut algun moment que us hagi fet riure o sentir tristesa, por o sorpresa? Quin?

— Si haguéssiu d'explicar *Obertura* a algú que no l'ha vist, com ho faríeu?

— Què creieu que passaria si a l'espectacle no hi hagués llum? I si no hi hagués sons?

— Tothom ha vist el mateix espectacle? Parleu-ne tots junts per descobrir què heu vist vosaltres que potser els altres no han vist.

— Heu vist aparèixer colors o formes que abans no hi eren? Com creieu que ho han fet?

— Què us heu imaginat mentre miràveu l'espectacle? Els vostres companys han imaginat el mateix?

— Una obra d'art ha de representar sempre persones, animals o paisatges? Què més podem fer amb els colors i les formes?

— Si poguéssiu crear un espectacle amb llum, colors i sons, com seria?

— Hi ha un moment de l'espectacle que ens expliquen un conte, el del nen que es deia Francesc i mirava sempre la tele de molt a prop. Perquè creieu que ens expliquen aquest conte? Què pot voler dir?

— Heu participat en algun moment de l'espectacle? Què heu fet? Us ha agradat fer-ho?

— Hi ha hagut algun moment que us hagi fet venir ganes de saber més coses? Què us agradaria investigar o provar?

PROPOSTES DE TREBALL

De tots els moments de l'obra, tria'n un que t'hagi agradat especialment i fes-ne un dibuix:

Compartiu en veu alta el moment que heu triat. Per què us ha agradat? Què passava en aquest moment?

Encercla les dues emocions que per a tu defineixen millor l'espectacle 'Obertura'. Després, relaciona les dues emocions que hagis triat amb la cara que tu consideris, segons sigui una emoció que t'agradi o no t'agradi sentir.

MÀGIA

MISTERI

SORPRESA

CALMA

M'AGRADA

NO M'AGRADA

Comparteix la teva resposta amb les dels companys i companyes de classe. Heu triat les mateixes paraules? Les heu relacionat amb la mateixa cara? El teatre, cadascú el viu a la seva manera. Tothom pot tenir opinions diferents del mateix espectacle!

MÉS PROPOSTES DE TREBALL

Aquí teniu més propostes de treball per fer després d'haver vist l'espectacle:

MIRAR DES DE DIFERENTS LLOCS
Poseu al centre de l'aula una composició feta amb formes geomètriques, objectes o materials que tingueu a mà. Convideu els infants a mirar-la des de diferents llocs i a explicar què hi veuen. Després, poden dibuixar allò que han vist. Quan compareu els dibuixos, pregunteu: tots hem vist el mateix? Què es veu des d'un lloc que no es veu des d'un altre?

CREAR AMB FORMES I COLORS
Mireu algunes obres d'art abstracte i fixeu-vos en les formes, les línies i els colors. Després, proposeu als infants que creïn les seves pròpies composicions amb papers de colors, formes geomètriques i figures de diferents mides. Poden retallar, moure, girar i posar unes formes damunt de les altres fins a crear una imatge. Quan les tingueu acabades, mireu-les plegats: què hi veu cadascú? Potser s'hi poden reconèixer animals, persones o vehicles.

INVENTAR HISTÒRIES A PARTIR DE FORMES I COLORS
Observeu un quadre abstracte, com ara *Study for Painting* de Willys de Castro (1950), o *Early Dynasty* de Carmen Herrera (1953). Què hi veieu? Què us sembla que hi passa? En grups, inventeu una història a partir de les formes i els colors del quadre. Podeu imaginar personatges, llocs i aventures i, després, representar la història davant dels companys.

UN LABORATORI PER DESCOBRIR
Prepareu diferents espais amb materials per explorar: papers transparents, miralls irrompibles, objectes amb textures diferents, formes geomètriques o materials que facin sons. Deixeu que els infants els mirin, els toquin i hi experimentin lliurement. Després, podeu parlar de què han descobert: què us ha sorprès? Què us ha agradat més? Què més us agradaria provar?

JUGAR AMB ELS COLORS
Mireu obres de diferents artistes, com Piet Mondrian, Josef Albers, Julio Le Parc o Bridget Riley. Podeu projectar-les o imprimir-les perquè els infants les puguin observar de prop. Després, amb papers, pinzells i pintura, jugueu a crear composicions amb formes geomètriques, punts i línies. Barregeu els colors i descobriu quins colors nous podeu aconseguir. Quan acabeu, mireu les creacions i parleu-ne: quins colors us agraden més? Quins us semblen freds o càlids? Us recorden l'estiu o l'hivern? Quina música posaríeu a cada pintura?